

Prikazi knjiga

Nives Sironić-Bonefačić

PRIKAZ DVAJU UDŽBENIKA ZA UČENJE TALIJANSKOG JEZIKA NA UNIVERSITÀ ITALIANA PER STRANIERI U PERUGI

Udžbenici za učenje talijanskog jezika kao stranog jezika tiskani na inicijativu Sveučilišta za strance u Perugi poznati su ne samo u Italiji nego i u nas. Dva nova udžbenika objavljena 1980. god. svakako će privući pažnju nastavnika talijanskog jezika, jer po pristupu gradivu i idejama predstavljaju novost među publikacijama Sveučilišta za strance u Perugi. Cilj im je da predoče niz vježbi za konverzaciju i na početnom i na naprednijem stupnju učenja jezika. Oba su nastala kao rezultat višegodišnjeg iskustva njihovih autora u nastavi talijanskog jezika kao stranog jezika na Università italiana per stranieri u Perugi. Namijenjeni su odraslim učenicima različitog materinskog jezika koji su na početnom odnosno naprednijem stupnju učenja jezika.

U predgovoru autori ističu važnost usmene komunikacije u učenju stranog jezika i smatraju da upravo tu sposobnost treba najviše razvijati za vrijeme nastave. Da bismo je razvili, moramo poticati učenike na razgovor. U svom radu sa strancima autori su uvidjeli koliko poteškoća imaju nastavnici kad žele potaknuti učenike na razgovor. Tim su priručnicima pokušali pomoći nastavnicima nizom poticaja za konverzaciju. U mnogim se vježbama primjenjuje funkcionalan pristup gradivu.

Premda su udžbenici namijenjeni učenju talijanskog jezika kao stranog jezika na Sveučilištu za strance u Perugi, smatram da bi i našim nastavnicima mogli koristiti kao izvor ideja i osvježanje u nastavi. Pokušat ću ukratko prikazati karakteristike svakog udžbenika i istaći njihove prednosti i mogućnosti primjene u nas.

1. Alberto Mazzetti — Anna Comodi: SCUSI, LEI PARLA ITALIANO?, stimoli alla conversazione per un corso di lingua a livello elementare, Casa editrice Felice le Monnier, Firenze, 1980.

Predložene vježbe u ovoj knjizi po sadržaju su vrlo raznolike i omogućavaju bogat izbor tema za razgovor. Niz tema nadovezuje se na sadržaje standardnih udžbenika za učenje talijanskog jezika, npr.: promet i prometna sredstva, život u gradu, kupovanje, zabava, sportovi, kuća, život na selu, odnos roditelja i djece, ravnopravnost žene, droga itd. Uz vježbe koje bi se u našim školama mogle obraditi u prvoj godini učenja jezika ima vježbi koje bi odgovarale drugoj, trećoj i čak i četvrtoj godini učenja talijanskog jezika. Premda se u predgovoru ističe važnost konverzacije, veći dio vježbi predviđa naraciju i opis događaja, a manji pravu konverzaciju među učenicima. Neke su vježbe predviđene isključivo za pismeno izražavanje, npr.: Lettera ad un amico, Lettera ai genitori, Scrivi una lettera itd.

Velik dio tekstova ilustriran je crtežima. Crtež se upotrebljava i sam bez teksta kao vježba opisa slike ili događaja, a traži se i pronalaženje replika dijaloga među licima na crtežu. Vježbe tog tipa su dobre, ali ilustracije katkad nisu jasne i imaju suviše detalja koji otežavaju razumijevanje i smanjuju preglednost crteža, npr. I lavori della campagna, Un picnic, A tavola itd. Uz neke crteže gotovo je nemoguće naći odgovarajući dijalog zbog nejasne ilustracije, a kod nekih prikazana situacija ne omogućava vježbu dijaloga, npr. Una lettera na str. 30, Una lezione, Un incontro di boxe. Uz neke bi crteže svakako bile korisne natuknice s izrazima koje bi trebalo upotrebljavati u razgovoru. Učenicima na početnom stupnju učenja jezika treba pomoći u radu i olakšati im izražavanje.

Poseban su tip vježbi vježbe s fotografijama. Uporedo su prikazani isti dijelovi grada snimani u prošlosti i danas. Na fotografijama treba uočiti sličnosti i razlike. Ista je metoda upotrijebljena i s crtežima. Mislim da su takve vježbe korisne na naprednijem stupnju učenja. Zanimljive su one fotografije na kojima se osim zgrada i spomenika vide ljudi i život u gradu.

Crtež se upotrebljava i u sekvenci od četiri sadržajno povezana crteža koje treba opisati, a zatim pronaći dijalog među licima. Na kraju se traži opis događaja, npr. L'extraterrestre, La vita si ripete, Una famiglia moderna, Una canzone troppo lunga itd. I uz te bi vježbe često bile korisne natuknice s izrazima koje će učenici primjenjivati u radu. Kod slika u slijedu katkad se za sve slike ne može naći tekst dijaloga jer je prikazana samo jedna osoba. Možda se u likovnoj obradi moglo nastojati da situacije budu takve kako bi dijalog bio gotovo svugdje moguć. Bilo bi korisno da su neke sekvence tiskane tako da učenici sami pronađu logičan slijed događaja, ili da su replike dijaloga izmiješane i nepotpune. Šteta što je s likovnim materijalom istog tipa uvijek predložen isti tip obrade.

Ima mnogo kratkih narativnih tekstova uz koje je nacrtana ilustracija. Nakon teksta slijede pitanja za provjeru razumijevanja sadržaja. Ponekad ima i pitanja koja proširuju temu elementima iz života učenika. Mislim da je taj drugi tip pitanja vrlo koristan i da bi ih moglo biti i više.

Uz narativne tekstove nalazimo i tekstove u dijalogu. I kod njih se traži razumijevanje sadržaja ili rekonstrukcija sličnog dijaloga uz različitu situaciju ili izmjenu lica.

Nekoliko vježbi (Il parco, La scrivania, Al ristorante, Una ragazza elegante) daje kratak opis po kojemu učenici moraju nacrtati skicu opisanog ambijenta ili osobe, a zatim opisati vlastiti crtež. Ta vježba može biti zanimljiva za rad u parovima.

U nekim vježbama treba pismeno ili usmeno logično nadopuniti narativni tekst ili dijalog. Pri nadopunjavanju dijaloga dane su replike jednog sugovornika po kojima se nalaze odgovori drugog. I uz te dopunjaljke bile bi korisne natuknice jer se neki dijalozi teško mogu zamisliti do kraja uz ograničeno znanje jezika.

Najvrednije i najsadržajnije vježbe su vježbe dijaloga u raznim registrima. Isti događaj opisan je u dijalogu u tri različite situacije. Mijenjaju se sugovornici i stupanj formalnosti odnosno neformalnosti njihovih međusobnih odnosa. Zadatak je kod svih vježbi ovog tipa (L'arredamento, La macchina nuova, Uno spiacevole incidente, Scrivi una lettera, Congratulazioni, In giro per le compere, A letto con l'influenza) napisati slične dijaloge sa zadanom situacijom i licima.

Upotrebljavaju se i autentični članci iz novina kao vježba provjere razumijevanja pročitanog teksta, a kasnije se tema članka proširuje pitanjima. Uz te tekstove zadana je i pismena vježba sastavljanja sličnog teksta o istoj temi. Mislim da je taj zadatak pretežak za ovaj stupanj učenja jer pretpostavlja poznavanje stila pismenog izražavanja. Tekstovi članaka mogli bi se iskoristiti za vođeni sastav i usmenu diskusiju.

Zanimljive su po sadržaju, a privlačne po obliku dvije policijske priče u obliku stripa koje pozivaju učenike na razmišljanje i pronalaženje elemenata po kojima je inspektor pronašao krivca. U kratkom narativnom uvodu opisuje se situacija, a događaj je prikazan u obliku stripa. Obje vježbe imaju u knjizi rješenja. Šteta što u udžbeniku nema više vježbi takvog tipa.

Korisne su i upute za sakupljanje autentičnih materijala u talijanskoj štampi, a i promatranje oglasa i parola po zidovima. Taj tip rada predviđen je za učenike koji borave u Italiji. Pjesmama na talijanskom možemo se i mi koristiti u nastavi. Zanimljiv je prijedlog da učenici pokušaju prevesti jednu pjesmu s materinskog jezika na talijanski. Takav rad zahtijeva dakako dobro poznavanje jezika, pa vjerujem da će i za učenike koji borave u Italiji takva vježba biti teška na početnom stupnju učenja.

Na kraju knjige nalaze se i tri teksta bez obrade (Da »Lettera a una professoressa della Scuola di Barbiana«, V. Pratolini: Metello, Ignazio Silone: Avventura d'un povero cristiano). Mislim da ti tekstovi ne bi smjeli biti tiskani bez obrade, a ni njihov izbor nije baš najsretniji.

Ovaj udžbenik za konverzaciju, usprkos nedostacima, vrijedan je doprinos u izboru udžbenika za nastavu talijanskog jezika kao stranog jezika. Izbor vježbi raznovrstan je po sadržaju i po težini. Mislim da sve vježbe nisu prikladne za rad na početnom stupnju nastave. Naši će nastavnici talijanskog jezika sami odabrati one vježbe koje po sadržaju i težini odgovaraju dobi i znanju njihovih učenika.

2. Baldelli, Marchesi, Mazzetti, Spiti, Stoppini: **PARLIAMONE INSIEME**, stimoli alla conversazione per un corso di lingua a livello intermedio, Felice le Monnier, Firenze, 1980.

Udžbenik je namijenjen učenicima na naprednijem stupnju učenja. U njegovoj izradi sudjelovala je veća grupa autora i već je na prvi pogled očito da su vježbe raznovrsnije i po sadržaju i po pristupu gradivu. Cilj je ove knjige razvijanje sposobnosti usmenog komuniciranja, ali i provjera sposobnosti razumijevanja pri slušanju ili čitanju kao i sposobnosti pismenog izražavanja. Mnogo se više pažnje obraća autentičnim materijalima, kao što su tekstovi iz novina, časopisa i suvremenih literarnih djela. Posebno bih istakla kvalitetne i brojne fotografije koje se izvrsno uklapaju u gradivo vježbi. Crteži su u toj knjizi kvalitetniji. Brojni humoristički crteži, anegdote, rebusi i križaljke pridonose vrijednosti knjige. Dobar je i izbor autentičnih tekstova. Autori su nastojali da budu zastupljeni razni registri pisanog jezika — od članka crne kronike i oglasa do literarnih tekstova i bajki. Dužina tekstova odgovara mogućnostima obrade u jednom školskom satu.

Zanimljiv je različit pristup tekstovima. Najčešće se provjerava razumijevanje, a brojna pitanja potiču na diskusiju i kreativno iznošenje vlastitih misli. Nalazimo vježbe koje opisuju kratke situacije iz svakodnevnog života ali i veće tematske cjeline koje sadrže niz raznovrsnih materijala o istoj temi.

Tematske cjeline uvode se naslovom »Parliamo di...«, a obrađuju ove sadržaje: prehrana i mršavljenje, praznici, reklama, problemi mladih, žena i njezin položaj u društvu, Perugia i njezine znamenitosti, masmediji, svijet budućnosti. Kvalitetom se ističu prilozi u cjelinama »I mass media« i »La pubblicità«.

Neki su tekstovi dopunjeni posebnim vježbama za utvrđivanje vokabulara i provjeru razumijevanja nekih izraza. Učenici moraju naći odgovarajuće sinonime i staviti ih u kontekst. Bilo bi korisno da takvih vježbi ima i više.

Učenici često moraju pronaći pravi registar za određenu situaciju i dopuniti tekst dijaloga. Sekvence od više crteža nisu uvijek dane u pravilnom redu pa učenici moraju sami pronaći logičan slijed događaja ili nadopuniti tekst dijaloga i naći komentar o ponašanju određenih osoba, npr. In un negozio di abbigliamento. Gotovo na svim crtežima prisutno je više osoba, pa je dijalog moguć. Ima i natuknica za dijalog i intervju. Osobito su kvalitetne natuknice uz teme »La moda« i »Parliamo di donne«.

Jedino cjelina o Perugi nije obrađena. Preuzet je čitav tekst iz časopisa »Grazia«, ali nije obrađen. Mislim da se ta cjelina mogla obraditi slično kao i ostale. Tekst iz časopisa mogao je poslužiti kao dio informacija, a drugi dio mogle su biti kreativne vježbe u kojima bi učenici sami pronalazili karakteristike grada i obradili ih u stilu objavljenog teksta.

Držim da je ovaj udžbenik dobro zamišljen, da je sadržajno zanimljiv i prihvatljiv, osobito za rad s odraslima. Bit će koristan svim nastavnicima talijanskog jezika jer u njemu mogu naći zanimljiv dodatni materijal i ideje za osvježanje nastave. Vježbe različite po težini i sadržaju omogućavaju primjenu različitih metoda obrade. Dio vježbi može se iskoristiti već u drugoj godini učenja jezika.

Milica Gačić

John Munby: COMMUNICATIVE SYLLABUS DESIGN
Cambridge University Press, 1978, str. 232.

Među temama koje se često razmatraju u krugovima nastavnika stranih jezika posebno mjesto zauzima svakako problematika izrade programa nastave stranih jezika. U Općim programskim osnovama visokog obrazovanja navedeni su zadaci i ciljevi nastave stranih jezika, a konkretne programe najčešće izrađuju sami nastavnici. Kako se razvijaju spoznaje o prirodi učenja i usvajanja stranih jezika, tako se pojavljuju novi pristupi izradi nastavnih programa.

Da bi nam bilo jasnije što autor podrazumijeva pod »Komunikativnim pristupom izradi programa«, razjasnit ćemo osnovne pristupe koji se spominju u literaturi o metodici nastave jezika.

Gramatičkim pristupom izradi nastavnog programa učenik treba da se progresivno upozna s gramatičkim strukturama i oblicima jezika koji želi nauči-